

V Bruselu dne 22.3.2017
SWD(2017) 115 final

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

SOUHRN POSOUZENÍ DOPADŮ

Průvodní dokument k

návrhu

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o posílení postavení orgánů pro hospodářskou soutěž v členských státech tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla, a o zajištění řádného fungování vnitřního trhu

{ COM(2017) 142 final }

{ SWD(2017) 114 final }

{ SWD(2017) 116 final }

SOUHRNNÝ PŘEHLED

Posouzení dopadů týkající se posílení hospodářské soutěže v EU ve prospěch podniků a spotřebitelů – posílení uplatňování právních předpisů EU v oblasti hospodářské soutěže ze strany vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž

A. Potřeba opatření

V čem spočívá problém a proč se jedná o problém na úrovni EU?

V roce 2004 byl nařízením č. 1/2003 zaveden decentralizovaný systém prosazování pravidel EU v oblasti hospodářské soutěže. Tento systém měl zajistit větší prosazování pravidel posílením postavení vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž tak, aby spolu s Evropskou komisí byly orgány prosazovacími. Ačkoli vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž v posledním desetiletí prosazování pravidel EU v oblasti hospodářské soutěže významně posílily, mohly by činit více. Každoročně vznikají v důsledku existence neodhalených kartelů, jež obvykle zvyšují ceny o 17 % až 30 %, ztráty ve výši 181–320 miliard EUR. Nedávné průzkumy a činnost v rámci evropského semestru prokazují, že v řadě odvětví není dosud v rámci Evropy hospodářská soutěž dostatečná. Existuje jednoznačně zjištěná souvislost mezi úlohou a schopností vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž jednat a plně prosazovat pravidla EU v oblasti hospodářské soutěže a zajistit hospodářskou soutěž na trzích.

Základní příčiny problému, které nepříznivě ovlivňují schopnost vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž účinněji prosazovat pravidla a decentralizovaný systém zavedený nařízením č. 1/2003, jsou čtyři:

1. neexistence účinných nástrojů na ochranu hospodářské soutěže;
2. neexistence účinných pravomocí k ukládání odrazujících pokut;
3. rozdíly v programech shovívavosti odrazující společnosti od přiznání v rámci celé EU;
4. neexistence záruk, že vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž mohou při prosazování pravidel EU v oblasti hospodářské soutěže jednat nezávisle a že mají k dispozici zdroje, které potřebují pro svou činnost.

Nemohou-li vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž využít plně svůj potenciál, oslabuje to jeden z hlavních aspektů jednotného trhu, a sice zajištění toho, aby nebyla v Evropě narušena hospodářská soutěž. Méně účinné prosazování ze strany vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž znamená, že nejsou zajištěny podmínky pro efektivní fungování trhů. Podniky nemohou spravedlivě soutěžit na základě svých předností a potýkají se s překážkami vstupu. Spotřebitelé přicházejí o výhody plynoucí z prosazování hospodářské soutěže, totiž o to nižší ceny, vyšší kvalitu, větší výběr a inovace výrobků.

Čeho by mělo být dosaženo?

Tím, že vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž budou účinněji prosazovat pravidla, bude zajištěno plné využití potenciálu decentralizovaného systému prosazování, který byl zaveden nařízením č. 1/2003. To podpoří prosazování pravidel EU v oblasti hospodářské soutěže ze strany vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž a fungování trhů v Evropě (obecný cíl). Vyžaduje to dosažení těchto specifických cílů:

1. zajištění toho, aby všechny vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž měly účinné vyšetřovací a rozhodovací nástroje;
2. zajištění toho, aby bylo možno ukládat odrazující pokuty;
3. zaručení toho, aby všechny vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž zavedly náležitě zkoncipovaný program shovívavosti, který usnadňuje podat žádost o shovívavost ve více jurisdikcích, a
4. zajištění toho, aby měly vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž dostatečné zdroje a aby mohly nezávisle prosazovat pravidla EU v oblasti hospodářské soutěže.

Jakou přidanou hodnotu budou mít tato opatření na úrovni EU (subsidiarita)?

EU by měla jednat s cílem zabývat se zjištěnými problémy, jelikož vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž uplatňují pravidla EU, která mají přeshraniční rozměr. Prosazovací opatření jednoho vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž v určitém členském státě může mít dopad na hospodářskou soutěž, podniky a spotřebitele v ostatních členských státech, například celostátní kartel obvykle vylučuje soutěžitele z ostatních členských států. Nemají-li vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž potřebné prostředky a nástroje k prosazování (chybí-li jim např. zdroje), může to mít přímé negativní důsledky pro podniky a spotřebitele nejen v členském státě dotčeného vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž, nýbrž také v ostatních členských státech, jakož i pro schopnost vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž spolupracovat v rámci Evropy. Členský stát Y se nemůže zabývat nedostatkem prostředků a nástrojů u vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž v členském státě X, tento problém může tudíž odstranit pouze opatření na úrovni EU.

B. Řešení
Prostřednictvím kterých možností lze cílů dosáhnout? Je některá možnost upřednostňována? Pokud ne, uveďte proč.
<p>Možnost č. 1: Žádné opatření na úrovni EU (základní scénář)</p> <p>Možnost č. 2: pouze „měkká“ opatření</p> <p>Možnost č. 3: legislativní opatření EU, které má poskytnout vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž minimální prostředky a nástroje potřebné k tomu, aby mohly účinně prosazovat pravidla, doplněné o některá „měkká“ opatření a případně určitá omezená podrobná pravidla</p> <p>Možnost č. 4: legislativní opatření EU, které vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž poskytne podrobné a jednotné prostředky a nástroje</p> <p>Upřednostňovanou možností je možnost č. 3.</p>
Jaké jsou názory jednotlivých zúčastněných stran? Kdo podporuje kterou možnost?
<p>Všechny kategorie zúčastněných stran (včetně podniků a průmyslových sdružení, právních kanceláří, organizací spotřebitelů a orgánů veřejné moci) se domnívají, že je nutno přijmout opatření s cílem posílit postavení vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla. To potvrdila veřejná konzultace, která byla ukončena dne 12. února 2016, a schůzky se zúčastněnými stranami.</p>
Jaké jsou výhody upřednostňované možnosti (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte výhody hlavních možností)?
<p>Posílení postavení vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž poskytnutím minimálních prostředků a nástrojů tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla, by vedlo k účinnějšímu prosazování pravidel EU v oblasti hospodářské soutěže a dalšímu šíření kultury hospodářské soutěže v Evropě. To by mělo za následek otevřenější konkurenční trhy, na nichž by společnosti soutěžily spravedlivěji na základě svých zásluh, takže by mohly vytvářet bohatství a pracovní místa a staly se přitažlivějšími pro investory. Větší hospodářská soutěž podporuje produktivitu – klíčový faktor hospodářského růstu. Účinnější prosazování hospodářské soutěže chrání evropské spotřebitele před obchodními praktikami, které udržují ceny zboží a služeb na uměle vysoké úrovni, a rozšiřuje výběr inovativních výrobků a služeb za dostupné ceny. Společné minimální standardy týkající se nástrojů pro šetření a ukládání sankcí by omezily rozdílné výsledky pro společnosti a zajistily, aby bylo uplatňování pravidel EU v oblasti hospodářské soutěže ze strany vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž předvídatelnější. Orgány pro hospodářskou soutěž v EU by byly s to lépe vzájemně spolupracovat. Náklady podniků vykonávajících přeshraniční činnost spojené s přizpůsobením se různým právním rámcům by se snížily, či dokonce úplně odpadly. Tuto možnost podporuje většina zúčastněných stran. Posouzení přínosů upřednostňované možnosti z kvalitativního i kvantitativního hlediska (např. pozitivní dopad na růst souhrnné produktivity výrobních faktorů – hlavní složky HDP) prokazuje, že přínosy značně převýší náklady na provedení.</p>
Jaké jsou náklady na upřednostňovanou možnost (je-li nějaká doporučena, jinak uveďte náklady na hlavní možnosti)?
<p>Upřednostňovaná možnost by velkou měrou obnášela náklady orgánů veřejné správy na provedení legislativní iniciativy, určité náklady na odbornou přípravu a seznámení se zavedenými změnami a případně omezené zvýšení počtu zaměstnanců u některých vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž. Podniky budou čelit omezeným počátečním nákladům na přizpůsobení, pokud jde o seznámení s novými pravidly (což se bude lišit v závislosti na tom, ve kterém členském státě působí). Náklady podniků vykonávajících přeshraniční činnost spojené s přizpůsobením se různým právním rámcům se celkově sníží, což posílí jednotný trh.</p>
Jaký je dopad na malé a střední podniky a na konkurenceschopnost?
<p>Účinnější prosazování hospodářské soutěže vede k otevřenějším konkurenčním trhům, na nichž mohou všechny podniky, včetně malých a středních podniků a začínajících podniků, spravedlivě soutěžit na základě svých zásluh a růst na celém jednotném trhu.</p>
Očekávají se významné dopady na vnitrostátní rozpočty a správní orgány?
<p>Vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž již zavedly základní rámec pro prosazování pravidel EU v oblasti hospodářské soutěže, potýkají se však s určitými nedostatky či omezeními. Náklady na provedení se by se lišily v závislosti na tom, do jaké míry již jsou zavedena pravidla, která posilují postavení vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž tak, aby mohly účinně prosazovat pravidla. Náklady by vznikly i těm</p>

členským státům, jejichž vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž nemají dostatečné zdroje pro plnění svých úkolů.
Očekávají se jiné významné dopady?
Účinnější pravomoci by vnitrostátním orgánům pro hospodářskou soutěž byly uděleny pouze v míře, v jaké je to nezbytné a přiměřené, přičemž je zajištěno náležité dodržování základních práv.
Proporcionalita
Stanovení minimálních standardů s cílem posílit postavení vnitrostátním orgánů pro hospodářskou soutěž tak, aby mohly účinně prosazovat pravidla EU v oblasti hospodářské soutěže, by zajistilo rovnováhu mezi plněním obecného cíle a specifických cílů, aniž by byly nepatříčně dotčeny tradice jednotlivých členských států. Členské státy by nadále mohly stanovit vyšší standardy a přizpůsobit pravidla svým specifickým podmínkám.
D. Návazná opatření
Kdy bude tato politika přezkoumána?
Nové právní předpisy EU budou sledovány a vyhodnoceny ve lhůtě pro jejich provedení ve vnitrostátním právu. Hodnocení <i>ex post</i> by se uskutečnilo pět let od jejich provedení ve vnitrostátním právu s cílem posoudit, zda bylo dosaženo stanovených cílů.